

МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД УДОСКОНАЛЕННЯ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ В АКЦІОНЕРНОМУ ТОВАРИСТВІ

Циганенко Г. В., к.е.н., Муляр Т. С., к.е.н.

Постановка проблеми. Одним з ключових елементів і передумовою успішної діяльності акціонерного товариства, підвищення довіри інвесторів є корпоративне управління. Наявність ефективного корпоративного управління створює базу для зростання вартості акціонерного товариства та підвищення його іміджу у конкурентному середовищі. Відсутність належного корпоративного управління свідчить, що відносини між менеджментом та акціонерами не дозволяють врахувати законних інтересів та активну співпрацю із заінтересованими особами та побудувати такі взаємини між ними, що дозволять акціонерному товариству успішно функціонувати на ринку.

Аналіз останніх досліджень. Значний внесок у дослідження питань удосконалення та формування ефективного корпоративного управління зробили такі зарубіжні вчені як А. Берлі, А. Демб, П. Друкер, Г. Мінз, О. Уільямсон та ін. [3; 11; 12]. Напрацювання українських та російських вчених, що привертають увагу: А. Абрамова, Р. Ентова, М. Круглова, О. Мишка, Н. Карачиної, Т. Момот, О. Мороза, В. Павлова, А. Радигіна, та ін. [1; 2; 4-8]. Єдиний алгоритм удосконалення аспектів співпраці заінтересованих осіб в акціонерному товаристві, досі відсутній, а тому розробка методичного підходу удосконалення корпоративного управління визначає актуальність дослідження.

Метою дослідження є розробка методичного підходу удосконалення корпоративного управління в акціонерному товаристві. *Об'єктом дослідження* є процес

корпоративного управління в акціонерному товаристві. *Методами дослідження* є системний підхід до вивчення закономірностей в контексті взаємоузгодженості і взаємодоповнюваності складових системи для формування ефективного корпоративного управління; абстрактно-логічний метод застосовано для обґрунтування результатів причинно-наслідкових зв'язків стосовно ролі та значення наглядової ради в акціонерному товаристві.

Результати дослідження. Корпоративне управління забезпечує успіх співпраці між зацікавленими особами в рамках класичного трикутника: акціонери – наглядова рада – менеджмент і, будучи «правильною» у легітимних відносинах дає позитивний результат для подальшого функціонування акціонерного товариства. Значна увага повинна приділятися у цій взаємодії наглядовій раді, а забезпечення – врахуванню значення світових стандартів ефективного корпоративного управління в рамках Принципів корпоративного управління України, що і стали основою для розробки методичного підходу та побудови алгоритму удосконалення корпоративного управління в акціонерному товаристві (рис. 1).

Рис. 1. Алгоритм удосконалення корпоративного управління в акціонерному товаристві
Джерело: власні дослідження.

Роль наглядової ради у діяльності акціонерного товариства повинна надаватися

щодо захисту прав акціонерів, щодо нагляду за роботою виконавчого органу й загальним перебігом справ підприємства та його афілійованих осіб, а також консультативній допомозі виконавчому органу і, разом з тим, цей орган повинен діяти в інтересах акціонерного товариства та афілійованих з ним підприємствам, зважаючи на інтереси зацікавлених сторін підприємства, тим самим, відповідаючи за якість власної діяльності.

Вважаємо, що за запропонованим методичним підходом удосконалення корпоративного управління в акціонерному товаристві, його оптимальна модель повинна виглядати, таким чином: наглядова рада повинна виконувати функції: стратегічного управління товариством та відповідальності перед акціонерами за результати діяльності; формування та підтримки системи контактів між акціонерами, іншими зацікавленими особами та товариством; врегулювання конфліктів інтересів акціонерів та найманих менеджерів; створення та забезпечення функціонування комплексної системи контролю та моніторингу ризиків; підбору персонального складу, нагляд за діяльністю, оцінки та стимулювання голови й членів правління. Інформаційне забезпечення роботи наглядової ради повинно бути зі своєчасним доступом до інформації, необхідної для виконання визначених функцій та консультаційної підтримки з боку незалежних експертів.

Обов'язковою умовою організації роботи наглядової ради мають стати постійні комітети, принаймні, з питань: призначень та винагород, аудиту, захисту прав акціонерів та стратегії і інвестицій. До складу наглядової ради повинні входити акціонери обрані на загальних зборах, які відповідатимуть визначеним вимогам. Оплата праці голови та членів наглядової ради повинна бути диференційованою, відповідно до укладених цивільно-правових підстав та розміром обов'язків. Особливим напрямом діяльності повинна стати виважена інформаційна політика, згідно якої повинні бути розроблені внутрішні документи з переліком конфіденційної та інформації з обмеженим доступом, а також порядком її надання та оприлюднення. Процес удосконалення акціонерними товариствами вищеперерахованих позицій щодо обґрунтування доцільності організації діяльності наглядової ради, безумовно, має підвищити загальний рівень якості корпоративного управління в акціонерному товаристві.

Висновки. Якість корпоративного управління в акціонерному товаристві визначається показниками відповідності стандартам корпоративного управління. Ступінь забезпеченості всіх учасників процесу корпоративного управління правами та очікуваннями сприятиме позитивній динаміці фінансових показників функціонування підприємства, позитивному іміджу для залучення інвестицій у діяльність акціонерного товариства. Подальші дослідження удосконалення практики корпоративного управління слід проводити із врахуванням галузевих особливостей функціонування акціонерних товариств.

Використані джерела інформації

1. Внешние механизмы корпоративного управления: некоторые прикладные проблемы / А. Д. Радыгин, Р. М. Энтов, А. Е. Абрамов [и др.] // Науч. труды. – №104 Р; Ин-т экономики переход. периода. – М.: ИЭПП, 2007. – 301 с.
2. Внутренние механизмы корпоративного управления: некоторые прикладные проблемы: отчет по первому этапу исследований (2006/2007 гг.) / [А. Д. Радыгин, Р. М. Энтов, А. Е. Абрамов и др.]; под ред А. Д. Радыгина. – М.: Ин-т экономики переход. периода, 2007. – 176 с.
3. Демб А. Корпоративне управління: Віч-на-віч з парадоксами: пер. з англ. / А. Демб, Ф. Нойбауер – К.: Основи, 1997. – 302с.
4. Друкер П. Эффективное управление. Экономические задачи и оптимальные решения / П. Друкер; пер. с англ. М. Котельниковой. – М.: ФАИР-ПРЕСС, 1998. – 288 с
5. Круглов М. И. Стратегическое управление компанией: учеб. [для ВУЗов] / М. И. Круглов. – М.: Рус. Деловая Лит., 1998. – 768 с.
6. Момот Т. В. Вартісно-орієнтоване корпоративне управління: від теорії до

практичного впровадження: моногр. / Т. В. Момот– Харків: ХНАМГ, 2006. – 380 с.

7. Мороз О. В. Соціально-економічні аспекти ефективності корпоративного управління: моногр. / О. В. Мороз, Н. П. Карачина. – Вінниця: Універсум, 2005. – 176 с.

8. Павлов В. І. Корпоративне управління в акціонерних товариствах: моногр. / В. І. Павлов, О. А. Мишко; ред. кол.: М. І. Долішній (відп. ред.), В. В. Оскольський, В. І. Павлов. – Луцьк: Надстир'я; Рівне: НУВГП, 2006. – 180 с.

9. Принципи корпоративного управління України // Цінні папери України. –2003. – №29. – С. 1 – 16.

10. Про акціонерні товариства: Закон України від 17 верес. 2008 р. N 514-VI // Урядовий кур'єр. – 2008. – 29 жовт.

11. Berle A. The modern Corporation and Primal property / A. Berle, G. Means. – N.Y., 1934. – 230 с.

12. Williamson O. C. Corporate Control & Business behavior / O. C. Williamson. – New Jersey, 1970. – 290 с.